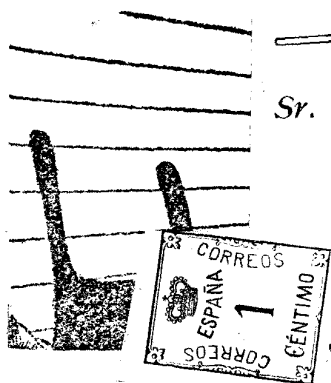

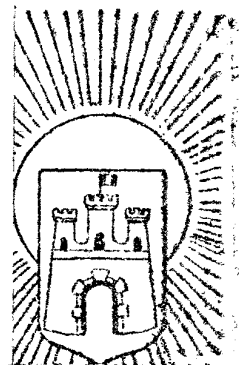
PREUS

Artá Un trimestre	1'50
A fora any	7'00
Al Extranjer id.	10'00

Número solt
0'10 cts.

Sr. D. *Morera Solterras & C^{ia}*
Seminari
Palma

SETMANARI CATOLIC MALLORQUI

Artá 26 d'Agost de 1922

PER DEU I PER MALLORCA

Redacció i Administració
Quatre Cantóns, 3

L' Assamblea Valencianista

¿I MALLORCA?

L' esser setmanal la nostra publicació, fa que a voltes tenquem que ceapar-nos d'assumptes l'oportunitat dels quals en certa manera ha passada ja per haver de donar preferència a altres de més actualitat.

Així nos ha passat amb l'històrica Assamblea de «Nostra Parla» celebrada amb tota brillantesa en la sala de sessions de la Corporació provincial de Valencia el dia 23 de Juliol d'enguany. Fou aqueix un acte tant trascendental per la nostra llengua i per la futura renovació espanyola que no podem menys de dedicar-hi en que sols sia un petit recort.

Fa poc encara que quant se parlava de reconstitució de ressorgiment de la llengua patria, sols se pensava en Catalunya aont s'hi veia el notabilíssim increment que anava prenguent l'us del català en tots els organismes socials i oficials, però molts creien que

era aixó exclassiu de Catalunya i que a Balears i Valencia hi havia no més fogarades de patriotisme individual i tot lo més alguns petits nuclis incipients que s'esforsaven en donar apariencies de sentiments regionalistes que sols sentien verament els seus directors.

Mes joh sorpersa agradosa i aclaparadora per tots els mallorquins que sentim desig del floriment espiritual de Mallorca! A lo millor inesperadament, la premsa nos dona la noticia de que la Diputació de Valencia ha pres l'acord unánim de declarar la cooficialitat de la llengua Valenciana en tots els seus documens i actes. I és més encara, dispoques setmanes l'entitat «Nostra Parla» organisa una magna Assamblea en la que hi prenen part els més valiosos i diversos elements de Valencia, Castelló i Alacant que proclamen la llengua valenciana com única a emplear en tots els actes públics i privats que se celebren dins terra Valenciana.

I és aquesta assamblea no una fogarada dels quatre «xi-flats» valencianistes, sino que

en ella hi parlen amb tó ardentíssim i ple de convenciment, homes de tots els estaments i de totes les tendencies, representants de totes les provincies, de la cultura i de la política, del art, i de la religió.

En ella hi parlen com a valencianistes n'Alcaide, Catedratic de Universitat, en Marc Miranda en nom del batle, en Cantó per Castelló, en Beneito, President de la Diputació d'Alacant, en Simó, diputat provincial i exdiputat a Corts, n' Azzati, diputat per Valencia, en Bentrosa, Martinez i altres personalitats d'alta significació. I d'ella son ponents en Navarro Cabanes sobre el Valencià a la premsa; n'Alcaide sobre el Valencià a l'Universitat; en Pons i Lamo sobre «el Valencià en la funció notarial,» n'Angel Sanchez sobre «el Valencià en la medicina» en Nicolau i la Sta Navarro sobre «el Valencià a l'Escola,» Mossen Hernán Cortés, sobre el «Valencià a l'Esglesia,» en Ferran Cuesta sobre el «Valencià en els tribunals,» l'exbatle Sr Samper sobre «el Valencianisme a l'Ajntament»

el Sr. Moliner sobre "el Valencià a la Diputació" i en Muños sobre "el Valencià a la llar" abundant tots amb la mateixa ideologia de veure triomfant en tots els ordres l'idioma patri com a únic apte per totes les manifestacions de l'ànima Valenciana.

Aqueix acte tindrà gran transcendència que podrà veure-se ja en la pròxima Assamblea de "Solidaritat i Acció Valenciana" que dins breu temps serà convocada.

Totes les conclusions i proposicions aprovades feren radicalíssimes i d'alta espiritualitat. Les discussions ordenades; raonades. Els resultats pràctics haurán estats abundants i de gran eficàcia pel detxondiment de Valencia.

Aqueix detxondiment, inesperat pels qui placidament nos engronsam dins las copinyes baleariques, nos ha fet veure, com aqueixa mateixa placidesa, nos

resta activitat i Mallorca va quedant endarrerida dins el moviment salvador del nacionalisme.

No falten aquí elements que cobetjam tan intensament com el qui més, aqueix sentiment alliberador, però estam dispersos i aïllats i falta qui s'encarregui d'unir tantes energies amagades, com falta qui s'encarregui de la tasca de corre les nostres Comarques i els nostres pobles encausant l'opinió cap al mallorquinisme autèntic, desfent aqueixes idees equivocades de mallorquinisme de "pa i sobrassada" que hi ha qui ha volgut fer despertar dins Mallorca.

No falta qui sia capacitat per dirigir aqueix moviment salvador; sols falta «que vulgui» I ha de voler.

A. F.

P EL MILLORAMENT DE LA COMARCA.

L'Exm. Sr. Capità General

D. Valerià Veyler a Artá

La nostra vila, abans tant soledana, amagadeta dins la vall hermosa que tanca la serralada llevantina, d'ensà que está junyida als demés pobles amb el ferrocarril, veu torbada de tant en quant la seua solitud amb la visita de moltíssims turistes, desitjosos de conèixer aqueix recó casi ignorat.

Els nostros carrers son passetjats seguit, seguit, per curruies de turistes qu'admiran tot lo típic de canostra i les nostres gents humils destorben les seues labors casolanes per badocar al pas de gent desconeguda.

Diumenge passat fou visitada per una alta personalitat, el nom de la qual

coneixia tothom: l'Exm. Capità General Sr. D. Valerià Veyler, la cavallerositat, honorabilitat i valentia del qual han corregut de boca en boca del poble desde la guerra colonial, haguents fetes casi llegendaries les seues gestes. Aixó feu que al saber-se amb un dia d'anticipació la notícia de que tan il·lustre personalitat el diumenge visitaria la nostra vila, tot el poble s'infilamà amb el desig de conèixer-lo personalment.

An a aquest anhel verament popular s'en hi ajuntava un altre. El dels qui, coneixedors de tota la trama de la política espanyola, saben la positiva influència que tan il·lustre personalitat té en les altes esferes oficials; per aixó és que les autoritats, els Ajuntaments, persones interessades en l'administració pública d'Artá i demés pobles comarcals s'alegraren de tal venguda, perquè sabien que el Sr. Veyler estima a Mallorca i que ara en ses velleses, li ha entrat amb més fermesa encara, el desig d'afavorir aqueixa regió que l'engronsà durant s'infantesa i que tants de recorts delictuosos li guarda. I tots a una pensaren: Ara que'l tendrem entre noltros, és l'hora de parlar-li amb tot el cor, de fer-li tocar les nostres necessitats, de mostrar-li les nostres conveniencies, d'exposar-li cara a cara tots els nostros desitjos pel millorament de la comarca i és ben segur qu'ell, no podrà tornar-s'en sense deixar-nos una promesa formal de que interposarà la seua influència perquè els nostros desitjos sien pronta convertits en hermoses realitats.

I aquest propòsit animà tots els cors, i diumenge a les primeres hores del capvespre tot era ja moviment inusitat. S'escampava arboffer pels carrers, la banda de Manacor del Sr. Gayà venguda expressament s'estava ja preparant, arribaven seguint seguit, carretons i carruatges de Capdepera i Calarratjada, i devers les 3 i mitja del capvespre l'avenguda del Ferrocarril era un formiguer de gent qu'havia acudit a esperar l'il·lustre visitant.

Allà hi verem les tres autoritats d'Artá D. Juan Casellas Batle, el Rector Rt. D. Juan Rubi i D. Juan Sancho Jutge, part del clero de la nostra vila, tot l'Ajuntament i empleats i lo més gra-

nat de la població. De Capdepera ve-
gerem el Batle D. Pere A. Bauzá, el
Rector Rt. D. Guillem Femenias, el
Jutge D. Antoni Vaquer, Comissió del
Ajuntament amb son Segretari, D. P. J.
Vaquer, el Mestre D. Sebastià San-
cho, els Medges Srs Moll i Caldentey,
i el Potecari Sr. Melis; D. Nicolau
Garau, D. Batomeu Moll i D. Lluís
Melis, en representació de Calarratjada
i molts d'altres que sentim no recordar.

A les 3, 45 el xiulo prolongat de la
locomotora anuncià s'entrada a la esta-
ció; la banda rompé amb la Marxa
Real mentres devallaven a rebre les sa-
lutacions de les autoritats i entre eis
aplandiments del públic, l'hoste il·lus-
tre D. Valeria Weyler i sos acompa-
nyants. Entre aquests vegerem el fill del
noble militar, D. Ferran Weyler, Sena-
dor del Reine i Gran d'Espanya, el Di-
rector de la Companyia "Ferrocarrils
de Mallorca" D. Sebastià Feliu, el Bat-
le de Palma Sr. Oliver Roca, el primer
finent batle Sr. Carbonell, el diputat i
cap del Partit Conservador D. Josep
Socias, D. Miquel Rosselló i Alemany,
exdiputat i subcap del partit Maurista,
l'exsenador D. Joan Valenzuela i D.
Jaume Font i Monteros, directors a
Mallorca de l'agrupació weylerista, el
fill il·lustre d'Artá D. Rafel Blanes To-
losa, el segretari particular del Sr.
Weyler D. Elvir Sans i moltíssimes més
personalitats, distingidíssimes de Pal-
ma els noms de les quals no recordam
en aquests moments.

Aquest viatge és un obsequi que la
Companyia de "Ferrocarrils de Ma-
llorca" ha volgut tributar al Sr. Weyler
perque vejés la secció de la via Mana-
cor-Artá que l'any passat inaugurarem
i per la qual ell havia treballat desde
Madrid. La Companyia ha procurat
revestir aquest viatge de l'esplendide-
sa que sol posar en tots els obsequis i
obres que fa, enviant especialment a D.
Andreu Barceló perque procurás que
l'obsequi fos digné de la personalitat
que l'havia de rebre.

En marxa la Comitiva, entre el nu-
merosíssim públic que'l seguia i el qui
presenciava el pas del Capitá general,
qu'era més admirant encara per son
port modest, puja fins al Santuari de
St. Salvador aont se cantà una *Salve* a
la Verge i visitada per ell, l'imatge ve-
neranda en son comari, reprengué la

tornada encaminant-se a la Casa de la
Vila.

Allà s'havia preparada una llarga
taula en la que, entre els ramells, pit-
xers, cossiols, flors i verdor hi abunda-
ven les palanganes de sanwichs, dolços
esquisits i variats, i entre i entre, les bo-
telles de Xampany i Jerez de bones mar-
ques. Aquest refresc fou servit així
com ho sap fer, per l'"Hotel del Ferro-
carril" de Palma, a carreg del Sr. Co-
ves. Fou verament expièndit.

Una volta descordat el xampany s'
aixecá el Primer finent-batle d'Artá D.
Andreu Femenias qui en mallorquí do-
ná al il·lustre hoste les més corals gra-
cies de part de tot el poble, pel sacri-
fici que representa son viatge per visi-
tar la nostra comarca i al Santuari de
St. Salvador, desitjant que ell i demés
acompanyants s'en duguessen un re-
cortagradós de la seua estada en la vi-
la. Digué, que coneguent la valiosíssim
influencia que sabem que té l'Exm
Sr. Weyler en les altes esferes se pre-
nia la llibertat de recomanar-li en nom
de la Comarca la exposició de desitjos
i necessitats d'aquesta qu'en plec apart
li entregava per escrit, perque les po-
gués tenir presents quant fos oportú i
les apoyás quant fos hora, anticipant-li
l'agraïment més viu de part de tot Ar-
tá i demés pobles interessats.

L'il·lustre militar rebé el plec i s'ai-
xecá a parlar. Tot el públic se posá
dret. Parlar en llengua castellana: Co-
mensa per agrair en nom propi i de
tots els qui l'acompanyen la carinyosa
rebuda que aqueixa població acaba de
tributar li.

Recorda que al actual no és un polí-
tic. Som, digué, un servidor de la na-
ció, i dins aquesta, de Mallorca.
Quant he estat polític ho he estat sem-
pre fora de Mallorca, dins aquesta illa,
no. Les circumstancies m'han obligat a
ocupar càrregs i destins en les altes
esferes oficials, fins a esser elegint cinc
vegades Senador del Reine, mes avui
ho som per dret propi, lo que fa que
pugui viure més allunyat de la política,
i pugui, més be que treballar per cap
partit, contar-me unicament com a ser-
vidor del país. Aquest mateix fet i l'
amistat que m'uneix amb els distins
elements de aquesta illa m'han duit
amb els més íntims amic meus, a tor-
nar aliança amb els conservadors;

mauristes de Mallorca, unió en la qual
m'hi trob amb gran satisfacció. Així dins
aquesta ampla aliança m'hi sent més
mallorquí però no com un mallorquí il-
lustre com me deis, sino com un sol-
dat de illa disposat a treballar pel be de
nostra terra.

Jo som persona discutida política-
ment, però l'haver tenguda la sort de
poder veurer-mos reunits tots aquests
elements fa que les vostres peticions
puguin esser més eficazment defensa-
des. Desde aquí don gracies a tots
aquests mos amics polítics i desig que
s'aumentí aqueix nacli no per mi, sino
pel be de Mallorca.

Promet estudiar i apoyar així com
pugui les peticions que acaba d'entre-
gar-me el Batle d'Artá per la consecució
de les quals treballaré amb tot el
cor i acab brindant pel progrés d'Artá.

Acabat son discurs i després dels
principals paragrafs sonaren en la sala
forts aplaudiments.

El Sr. Rector de Capdepera parlá en
nom d'aquell poble i Calarratjada.
Oferti els més cars respectes a tan il-
lustre personalitat i li exposá el desitg
de la vila representada, de conseguir el
ferrocarril i port en projecte. El poble,
digué, ha otorgada la seua represen-
tació d'aquest assumpte a la persona
de D. Rafel Blanes, el qual segurament
l'enterará d'ell i recabará la seua valio-
sa cooperació per conseguir-lo. El Sr.
Weyler contestá que ja el Sr. Blanes,
que tant ha demostrat preocupar-se pel
progrés de Mallorca li havia parlat d'
aquests projectes i per ells estava dis-
post a treballar.

D. Rafel Blanes, en mallorquí també,
digué que devant l'alusió del Sr. Rec-
tor de Capdepera se veia obligat a par-
lar i comensá felicitant i agraint a la
vila d'Artá l'entusiasta rebuda tributada
a tan il·lustres hostes. Agrasc, tam-
bé, va dir, aqueixa aturada que me per-
met poder expressar novament a mos
amics al Sr. Weyler, a D. Pep Socias
i a D. Miquel Rosselló i altres, la me-
va gratitud per la cooperació que pres-
taren a empenyer el projecte del Ferro-
carril Manacor-Artá. I aprofit l'ocasió
per ferme meues i exposar a mos
amics el meu desig de que prestin el
mateix apoyament a les demandes es-
crites per D. Pere Morell, entre les
quals he'l figura el projecte de la secció

de la via Calarratjada-Artá. Perque, Srs: Aqueixa industriosa i activa vila de Capdepera ha sentida enveja, però enveja santa, enveja noble, aquella enveja no de rebaixar els demés, sino qu'aspira a pujar fins a igualar-se an els altres, i desitja la consecució del ferrocarril.

Explicá l'antic projecte del ferrocarril Sa Pobla-Calarratjada; però ara qui Artá ja está unit amb Palma, basta fer-se el tros d'Artá a Calarratjada, qual projecte s'ha presentat ja, haguent-se acompanyat de una instancia que han suscrita tots els Ajuntaments demanant la seua aprovació, i qued agraït al Sr. Weyler i Maura que conseguirem que l'informe del ram de guerra fos que no tant sols convenia sino que devia fer-se.

Digué també la conveniencia de concedir-se a Calarratjada un port de refugi ja que en tota la Costa desde el de Manacor al de Alcudia no n'hi ha cap. Avui ha venguda una comissió de Calarratjadars per demanar l'apoiament d'aquesta petició, que no obeieix a cap desig de luxa sino a la defensa de la vida, ja que els mariners de Calarratjada molts de dies se veuen impossibilitats de guanyar el jornal. Allá no se pesca al bou. I es tan rica en peix aquesta zona que fins un automovil está ara, fent el trajecte fins Artá pel transport d'aquell.

Aixó demostra la necessitat que té tota la marineria qu'allá hi té la vida, de trobar-hi abric en cas de tempestat i per tant de la construcció del port de refugi qu'está informat favorablement i fins ja concedit i no sé an a que obeieix tant de retras en la seua construcció.

Impossible ressenyar tot el discurs del Sr. Blanes, perque aqueixa informació va fent-se molt llarga i sols direm que demaná apoiassen també la petició del camí d'Artá a s'Ermita passant per l'Alqueria Vella, la conducció amb diligencia del correu d'Artá a Sa Colonia, el Camí de Sa Torre i subvenció per les escoles graduades i demés necessitats d'Artá.

Com a particular, digué i amb tota franquesa vui també demanar per tot aixó l'apoyament del Srs. Socias i Rosselló Alemany. Elis plegats amb el Sr. Weyler poden molt si volen i de que volen de bon cor, n'estic segur perque m'ho tenen desmostrat en la seua cooperació a l'altre empresa. Dedicá un

sentit recort al Sr. Martinez Campos, exgovernador (a. c. s.) que li aidá moltíssim i implorá les bendicions de Deu i la Verge de St. Salvador acabant amb un: ¡visca ara i sempre el principi d'Autoritat!

S'alsá després D. Josep Socias qui digué que no creia qu'el Sr. Blanes tengués tant d'enginy per sebre captar-se la cooperació de tants d'elements. Digué qu'ell vol, que vol molt, vull tant digué que moltes vegades no puc conseguir-ho tot, per tant com dexitg. Mes aquí tenim al Sr. Veyler que de cada dia se sent més mallorquí, més patriota i jo no he de fer més que seguir-lo. Ell guarda les peticions i ell iniciarà el treball i jo promet seguir sempre, perque estic agraït a Artá, poble que en distintes ocasions m'ha donats els vots sense haver-los-hi demanats. A ell li dedicaré el meu poc poder.

Alguna de les vostres demandes com la conducció amb carruatge del correu de sa Colonia está no sols apoyada, sino tal volta a hores d'ara concedida i a totes les altres, especialment al ferrocarril i el port consagrarem els nostros treballs perque sien prest un fet.

S'alsá també D. Miquel Rosselló i Alemany el qual digué que sols agratitut, més encara, a injusticia a favor podia atribuir lo dit per D. Rafel Blanes en referencia a ell. Encanta veure persones com D. Rafel a Artá i n'Estades a Sóller aont se senten a pler i el poble que'ls ha vists neixe progressa a s'ombra profitosa i sent fins gelosia.

He anat avui precisament a Manacor en viatge politic, més aquí m'hi trob per coincidencia i no com a tal, però teng el nom i representació de D. Manuel Guasp que no ha pogut venir i és tal l'agraïment que sent per les vostres demostracions carinyoses, i consider tant l'legitimes les vostres aspiracions que desde ara compromet a D. Antoni Maura i D. Manuel Guasp a suscriure les peticions de Capdepera i Artá.

Aquí mos hem trobats els qui avui mos sentim units en un mateix ideal, qu'es l'amor a Mallorca. Aquestes branques unides tenen molta forza i tota aqueixa forza queda a la vostra disposició, per treballar en la vostra ajuda.

Tots els parlaments foren llargament aplaudits i tot seguit retorná la comitiva cap a l'Estació acompanyada de gran públic. Quant el tren estava a

punt de marxa, rompé de nou la Banda i se donaren molts de visques a Weyler, Blanes, Artá, Capdepera, Mallorca entre grans aplaudiments, mentre el tren s'allunyava emportant-se aqueixes persones que tant poden fer i de les quals esperam el compliment de ses promeses com les desitjam que les haja estada agradable sa curta estada en la nostra vila.

DEU, EXISTEIX ?

Hi ha persones tan tontes o d'intel·ligencia tan extraviada que per porer negar s'existencia de Deu, consenten confessar s'existencia d'una llei suprema que dona moviment a tot l'univers; i no es només aquest s'absurdo en que cauen, sino alguns més com vaix a demostrar.

En primer lloc existeix una llei? Idò; aquesta llei o és eterna o suposa qu'hi ha un legislador que l'ha donada; si lo primer, se cau dins s'absurdo de sempre, de s'eternitat de sa materia, i si se me objecta que aquesta llei eterna no es precisament materia sino esperit, arribam a sa confessió de lo immaterial, és dir, d'un ordre distint de sa materia, i com esperit, superarí a ella arribam a lo sobrenatural, arribam a confondre lo que se anomena llei amb so nostro «Deu»; de modo que aquella llei suprema i eterna que confessen imprimir es moviment, és un ser ideal per ellis, sols existent dins la seua cervellera i que practicament resulta eser és Deu que noltros confessam; cauen dins s'absurdo de confessar lo que no existeix per negar lo que té existencia.

En segon lloc, admeten una llei eterna que dona moviment, i es perque no s'han entretenguts a examinar lo que significa sa paraula «llei»; sa llei no dona moviment sino qu'el regula i ordena; es el qui dona es moviment el que dona és mateix temps sa llei a la qual se subjectará aquell, i d'aquest modo com voleu que dues coses que son efectes de sa mateixa causa, sien causa una de l'altre, o sia, com voleu que se llei que ordena es moviment, i es mateix moviment que procedexen d'es mateix ser, qu'es es mateix temps legislador i motor, que se llei, repetesc, sia causa productora d'es moviment? Qualsevol que sapiga un poc de

lògica o tengui ben despert es sentit comú, comprendrà sa forsa de tan sensill argument, i veurà per tant s'absurdo en que incurreixen els qui tal barbaridad profereixen.

En tercer lloc anyadeix «una llei cega» i que vol dir cega? Diuen ells que cega vol dir inconscient o que no sab ni enten, lo qual amb altres paraules vol dir lo sigüent: Tot el moviment que existeix dins l'univers, el produeix una llei d'una manera casual sense sebre si serà ordenat o desordenat...; i d'aquest modo se cau dins es més gros i es més estupit de tots els absurdos, se cau dins es fatalisme.

Pero com! ¿homos de cervell poren imaginar i confesar tals barbaritats? Una llei sense intel·ligència pot produhir moviments tan sublimes, tan ordenats, tan periodics, tan conscients com es dels planetes que sempre descriuen ses mateixes trajectories sense topar-sé, sense destruir-se? una llei niconscient produirà moviments? si aquesta llei abarca tots els moviments, abarca també els que fa s'home, i no sab s'home si camina o si se seu? si aixeca el cap o si l'abaixa? i no són conscients tots o casi tots els seus moviments? luego cauriem totduna dins un altre absurdo filosofic: que els efectes serien majors que ses causes; cauriem dins s'aberració qu'els homos, si no fossen regulats els seus moviments, serien de pitjor condició que els mateixos sers inanimats, perque una pedra, per exemple, te ordenat el seu moviment cercant sempre e indefectiblement el seu centre de gravetat.

No sembla, ido, mentida que existesquin homos que prefereixen confesar i admetre tals absurdos i aberracions antes qu'admetre un Deu? Neguen sa divinitat i admeten lo absurdo; neguen l'Etern i confessen lo etern.

De Son Servera

Els actes civics-relligiosos qu'en honor de Sant Agusti celebren tots els anys a Son Servera revestiran enguany gran solemnidad, i se des-senrotllaran amb subjecció an el sigüent programa;

Disapte 26 d'Agost: A les 20 Com-pletas a la Parroquia. Despres, gran il·luminació en les plasses de St Agusti, St. Joan i d'Antoni Maura. Focs

artificials per un distingit i anomenat pirotècnic. Concert musical i cucanyes.

Dia 27; A les set diana per la banda dirigida p'el mestre D. Juan Lliteras. Misa Major amb sermó que predicarà un reputat orador.

A les 12. Carreres d'homos, nins i bisties en el "Cos,, disputant-sé importants i valorosos premis.

A les 14. Corregudes de cintes, brodades. Acte seguit, música i ball de pagés. El vespre focs altre vegada i continuació del ball.

Dilluns 27. Els mateixos actes del dia abans, no més qu'a les dues del capvespre en lloc de cintes hi haura corregudes de velocitat p'els xiclistes qu'es presentin.

—Dia 13 d'aquest més els congregants dedicaren a la Santissima Verge solemne fiesta asisntint el demati a la Missa de Comunio General que celebrà el seu Director Rt. Sr. Lliteras i a l'Ofici en el qual predicà les glories de la Verge Santa l'orador D. Andreu Casellas d'Artá.

Corresponsal

REGIONALS

L'Ilm. Sr. Bisbe de Mallorca Dr. D. Rigobert Domenech i Valls en prova d'afecte an aqueixa Diócesis ha donat a la Caixa del Seminari Conciliar de Ciutat un capital de 13287 pts. en làmines per dotar amb el seu interés una beca per un alumne pobre. Mallorca li deurà agraiement.

El Bolletí Oficial d'aquesta Diócesi junt amb la noticia anterior publica també el cartell o convocatoria del XXII certamen científic-literari del Seminari. També anuncia les oposicions a bequès.

A Palma una comissió de Senyores formada per D.ª Amparo Pou de Riera, D.ª Isabel Feliu i altres, está organitzant la celebració de uns Jocs Florals, amb finalitat benefica.

Crónica

METEOROLOGIA.—Aquesta setmana ha fet uns quants dies de lo mes pesadot, fins que dijous decapvespre va caure un xubasco, i pareix qu'el temps s'ha refrescat una mica.

VAGA DE CORREUS.—Durant la present vaga de correus l'Ajuntament s'ha fet càrrec de l'Administració d'Arta prestant-hi servici els empleats de la Sala.

NEIXEMENT.—La Senyora esposa de D. Francesc Blandes ha donat a llum felisment una nina. La nostra més coral enhorabona als seus pares, i que Deu les deixi viure molts d'anys ple-gats.

NOU TELEGRAFISTA.—El jove Oficial de Telegrafs D. Bartomeu Lliteras (a) de Puja, es estat destinat a la Central de Telegrafs de Málaga. Enhorabona, i que la sort li sia amiga.

HOSTES IL-LUSTRES.—Diumenge decapvespre, vengué en tren especial l'Exm. Sr. Capitá General D. Valeriá Weyler, tornantse'n de cap a Palma l'horabaixa. L'acompanyaren moltes personalitats de lo més caracterizat d'Artá i de fora. El poble anaua molt endarrer de veure'l i tothom hi acudi. Se coneix que la gent no está avesada a veure'n cada dia de Capitans Generals, i fins n'hi havia qui se feyen creus de que fos com els altres. En altre lloc d'aquest setmanari ressenyam extensament la seua venguda.

DEFUNCIÓ.—Dimars d'aquesta setmana va morí a Sa Colonia Madó Margalida Canet (a) Estaca i fou traslladada al cementeri d'Artá, acompanyantla molta de gent d'aquell llogaret. En pau descans.

MULTES.—El Sr. Batle d'aquest poble ha imposat varies multes a due-nyos d'autos i carruatges per correr amb velocitat excessiva per dins carrers de sa població.

PASSA.—S ha fet una crida d'orde del Sr. Batle, perque ningú compri porces de Son Servera ni dels seus voltants puig hi ha una passa molt grossa i se'n moren com a trreta.

SECCIÓ AMENA I HUMORÍSTICA

Bromes d'En Xerapi

En Xerapi era un tranquil d'aquells qu'en temps primer n'hi havia un a cada poble. i feien les delícies del veïnat amb els seus acudits, casi sempre de bona llei, i que, encare que qualche pic molestassin un poc, se 'ls perdonava tot perque **eren ells**...—Coses d'en Xerapi, per exemple— i quedava absolt de la broma encare qu'hagués mortificat.

Are, els tranquils d'aquell temps han desaparegut per tornar-s'hi tot-hom tranquil; pero amb una tranquilidat qu'es veu de seguida que la ballen magre/li volen aparentar al revès. Per aixó les bromes mos resulten d'ápet de funerals de pagés, i per distreuermos hem d'acudir an els tranquils d'aquell temps que feien riure als nostros padrins.

Idó, en Xerapi tenia un coniot, qu'engreixava per a vendre per la Festa Major. Els amics d'en Xerapi ja feia dies que maldaven cercant com ho ferien pera ferli una mala passada i menjarse-li el coní. Un d'ells aná a trobarli:

—Mos hauriem de menjar el coní, Xerapi; d'aquí a vuit dies el mon farà uy perque es diari heu diu, i tan mateix, ¿que 'n faries d'es coní?

—No me convens, deya en Xerapi.

L'endemá n hi va un altre:

—Xerapi, d'aquí a set dies el mon farà uy. Es diari d'ahí ja heu duya. ¿Saps qu'hauriem de fer? Un pan-caritat i empassolar-mos es coní. Tan-mateix, ¿Que'n farás?

—No me convens! I doná un tros de pa an es coní.

Cada día n'hi anava un amb la mateixa cansó, i res: en Xerapi no s'acabava de convencer. Fins que arribá el seté, i en Xerapi quand el me veu venir, ja li diu:

—Ja sé perquè vens: perque mos mengem el cuní! Si, homo, si; demá tots a Sa Torre i a rostirlo s'ha dit! Tan-mateix el mon ha de fé uy! A divertir-mos, i que sia lo que Deu vulga!

Quand arribaren an aquell pinar tan ombretjat, en Xerapi els-e diu:

—Mirau: anaivos-ne a jeure, a prende la fresca, i a divertirvos. El cuní el vuy coure jo tot-sol—i's descarregá d'es sac. Els companys tot contents, varen penjar els jacs i ses gorres p'els arbres, i venga jugar i jeure per aquell pinar, que hi donava goig!

Amb aixó en Xerapi, encén un bon foc i hei tirá tot lo que trobá penjat pe'ls arbres: jacs, gorres, guardapits, tot va servi per anar coguent el «coní». Arriba s'hora del dinar, i comensen a compareixer aspirants a gorristes fora barret...i tot era exclamar-se:

—Xerapi, i es meu jac?

—Xerapi, no hauries vist fugir es meus guardapits?

—Xerapi, i sa gorra?

I en Xerapi amb una tranquilidat de pirámide egipcia, responia:

—Are vendrá lo de «sa gorra»... Lo demès ho he tirat tot an es foc per coure es cuní.

—Animal!!!—Varen dí tots a la una

—Tan mateix, què n'haurieu fet de sa roba si demá el mon ha de fé uy? Ja hu veis: Jo estimava tant el meu cuní... i també l'he cuit!

I els ensenyá sa pell de's moix negre de's carnicer de Plassa.

Coses de la vida

En lloch passen tantes coses com en aquest mon—diu s'adagi—i un día d'aquesta setmana va passar aquesta:

A una de ses estacions del ferrocarril Manacor-Artá acudí un senyor a l'hora de passar el tren de les dotze, per fer una xerradeta ab un amic seu que venia.

Com es natural, hi acudí ab sa roba de's dies feners, ab so capell vell, ses sebrates no gens noves, etc. etc...

Arriba el tren i s'hi afica dedins per porer conversar més be. Ell ¿que m'en direu? el tren partí i e i no pensá a devallar, cridant, després, com un negre per sa passada. I ¿que dirán—deya ell—en el poble X, ab aquesta roba tan vella? ¿que

dirá sa meva familia que m'espera per dinar? ¿que dirá aquell homo que jo he deixat a tal punt, i li he dit que m'esperás un poc, que jo havia d'arribar a dur una carta an el tren?...I cada punt goitava per veurer si podria tirar-se abaix... pero no se donava en coratge.

Res; ab aixó arriba an el poble veïnat: devalla del tren i s'en va a dinar a ca un amic seu.

Acabat el dinar, (aquest senyor es amant de sonar els orgues) se posa a tocarlos. Ell ¿que m'en direu? Com s'entemé, el tren estava per partir (i no n'hi havia altre aquell día). Parteix de cuatres pels carrers d'aquell poble, causant a tot-hom molta d'estranyesa. Arriba a l'estació, i s'hagué de contentar ab veurer el tren que ja caminava.

¡Bonjesuset—deya ell—quina passada! ¡Com m'ha de deixar, m'en du, i quant m'en ha de dur, me deixa! I hagué de partir a peu...

X.

Dites i fetes

DIALEC

¿Qué tal. Tonina, que li agrada a n'Aina está a Ciutat per criada?

—¡Oh, si; i molt! Aquesta setmana m'ha escrit i díu que cada día va a passetjar amb sos señors de la casa en so «premovii».

—En so «mobu» voldrás dir ¿no's ve?

—¡Ah, si...! No en fassis cas, es que heu deya malament.

=

—¡Oia, qu'hi ha serut?

—No tenim beyes.

—No't dic serut de beyes, sino serut de cos.

—¡Ah si, tots ben bons, gracies a Deu!

BLOM.

—

—Necessites cinc duros, Xim?

—Si, ¿Que'ls-e tens?

—No, però jo també'n tenc a mes... ter altres cinc, i'ls-e aniríem a cercá plegats...

TIPOGRAFIA CATOLICA

DE

A. FERRER GINART

En aquesta impremta poden encarregar qualzevol treball d'impressió.

TARJETES DE VISITA I D'ANUNCI, RECORDATORIS, CARTES I SOBRES, FACTURES I TOTA CASTA DE TREBALLS TIPOGRÁFICS.

Especialitat en impresos per correus, mestre i carabiners segons els models oficials

Ademés en ella se poden demanar

ARTICLES DE PAPELERIA, TINTES, OBJECTES D'ESCRIPTORI I LLIBRES DE TOTA CASTA.

Especialitats en llibres i articles escolars.

EN PREUS, COMPETEIX AMB LES MILLORS CASES DE FORA

Carre dels Quatre Cantons - ARTA

SERVICIO DE CARRUAJES
DE
BARTOLOMÉ FLAQUER
(A) MANGOL

A todas las llegadas del Ferrocarril hay coche
ue parte directo para Cadepera y Calarratjada
y de estos puntos sale otro para todas las salidas
de tren.

Hay también coches disponibles para las Cuevas
y viajes extraordinarios.

AGENCIA DE TRANSPORTES

Se sirven encargos para Palma y Estaciones
atermedias.

PLASETA DEL MARCHANDO.

GRANDES ALMACENES
San José
DE
Vda. Ignacio Figuerola

HOY, COMO NADIE
detalla en precios, esta casa, todas las

GRANDES NOVEDADES

Unicos almacenes que tienen en grandes existencias
TODO LO QUE SE REQUIERE PARA
VESTIR Y CALZAR
y que venden más barato que nadie

Teléfono 217 | Precio fijo

ESTA CASA NO TIENE SUCURSALES

La Fonda Randa, de Esteva

Carré de Palma, 48—**ARTA**

S'ES OBERTA FA POC. TOT ES NOU
I LLAMPANT! SERVICI ESMERADISSIM

Prontitut

SEGUREDAT I ECONOMIA

¿Voleu estar ben servits?

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

ha posada una nova Agencia entre Artá i Pal-
ma

Serveix amb prontitut i seguredat tota classe
d'encàrregs.

Direcció a Palma: Harina 38. An es costat des
Centro Farmacéutic.

Artá Figuerol 43.

¡Artanencs, escoltau!

Si's paraigo está espenyat
i el voleu fe arretglá
n'Andreu Rauxé el dobará
be, barato i aviat.
Eu lo que també es trempat
es en feines de llauné
posa lligades d'acé
a ribells i greixoneres
adoba pelles, calderes
i máquinas de quinqué.

CARRER RECTA--ARTÁ

Ensaïmades i panets

En lloc se troben millós que a la

PANADERIA Victoria

ES FORN NOU

D'EN

Miquel Roca Castell

A sa botiga hei trobareu sempre pans, panet,
galletes, bescuits, rollets, i tota casta de pasticeria

TAMBE SE SERVEIX A DOMICILI

Netedat, prontitut i economia

DESPAIG Carrer de Palma 3 bis. ARTA

¡ATENCIÓN!

Compra carros y carretones en cualquier
estado se encuentren

Gabriel Carrió

PEDRA PLANA, 7 - ARTÁ

DISPONIBLE